

‘De wendbare overheid’ is een actueel thema, zo bleek ook op het recente iBestuur congres. Het onderwerp stond centraal in diverse sessies, zoals de CGI-sessie met de directeur van Logius, Yvonne van der Brugge-Wolring, en de directeur van DICTU, Gerdine Keijzer-Baldé. Tijdens deze sessies kwamen diverse actuele ontwikkelingen op het gebied van cloudtechnologie voorbij en werd gesproken over wat de overheid hiermee doet of kan doen. Marcel Lipman, IT-architect bij CGI en momenteel werkzaam bij de politie: “Bijna alle overheidsorganisaties die ik ken zijn bezig om te onderzoeken wat een transformatie naar de cloud voor hen kan betekenen. Het doel is in eerste instantie het verminderen van beheerkosten en complexiteit. En ze willen voorsorteren op meer wendbaarheid van hun IT.” Johan de Jong, thoughtleader Digital Government bij CGI, vult aan: “Dat de overheid in haar dienstverlening flexibel wil zijn, is niet nieuw. Wel nieuw is een aantal ontwikkelingen in cloudtechnologie, die nieuwe mogelijkheden bieden om de wendbaarheid te vergroten.”

De overheid wil wendbaar zijn om snel in te spelen op nieuwe regelgeving en veranderingen in de samenleving. IT onderbrengen in de cloud biedt nieuwe mogelijkheden om die wendbaarheid te realiseren.

Door Marieke Vos

Op weg naar de

De Jong en Lipman bespreken de belangrijkste ontwikkelingen. Ze noemen als eerste containerisatie. De Jong: “Dat is een techniek waarbij je verschillende applicaties als een pakketje beschikbaar stelt. Elk pakketje heeft alles wat nodig is om te kunnen werken.” Lipman: “In de traditionele manier van werken bouwt een ontwikkelteam een IT-applicatie en moet daarna het beheerteam deze uitrollen op de IT-infrastructuur. Er is bijvoorbeeld een database voor nodig, of een applicatieserver. Met containerisatie is dat niet meer nodig, want de opgeleverde ‘container’ bevat de nieuwe applicatie plus alles wat hij nodig heeft om deze te laten draaien. Het ontwikkelteam kan de container met één druk op de knop beschikbaar maken op het platform dat daarvoor is ingericht.” Dat scheelt tijd en complexiteit en zorgt ervoor dat nieuwe functionaliteit veel sneller gerealiseerd kan worden.

Een andere ontwikkeling in cloudtechnologie is microservices. Dat zijn als het ware kleine blokjes met functionaliteit, die zelfstandig van elkaar opereren. Lipman:

“Je kunt microservices zien als legoblokjes, die samen een applicatie vormen. Ze zijn onafhankelijk van elkaar op te schalen, waardoor ze een grote mate van flexibiliteit bieden. En schaalbaarheid.” Pieken in werkbelasting zijn goed op te vangen met zo’n architectuur van microservices, vertelt hij. Dat is met name interessant bij organisaties die met die pieken te maken hebben, zoals de Belastingdienst in het aangifteseizoen, of DUO bij de start van het collegejaar.

DevOps en agile

Bij het ontwikkelen van cloudtechnologie horen nieuwe manieren van werken, vertellen De Jong en Lipman. Lipman: “Bij het ontwikkelen van containers verdwijnen de schotten tussen ontwikkel- en beheerteams. Zij werken in plaats daarvan samen in zogeheten DevOps teams.” Ook agile werken past bij de transformatie naar de cloud. De Jong: “Agile werken doen we al tien jaar, dat heeft zijn waarde inmiddels wel bewezen. De grootste twee voordelen zijn dat je ontwikkelt

samen met de business. En dat je in heel korte tijd werkbare oplossingen maakt.” Om volledig van de nieuwe technologische mogelijkheden te profiteren wordt het steeds belangrijker dat organisaties volledig agile werken, dus niet alleen voor de IT-ontwikkeling, vertelt hij. Het SAFe-raamwerk (Scaled Agile Framework) biedt hiervoor een goede basis.

Veel overheden zijn bezig om een transformatie naar de cloud te verkennen; Lipman en De Jong noemen organisaties als de politie, het UWV, Defensie, DICTU en Logius. Zij onderzoeken bijvoorbeeld de toepassingsmogelijkheden van een containerplatform of hoe microservices grote, monolithische IT-systemen kunnen vervangen. Lipman: “Dan heb je het over de herbouw van dergelijke systemen: de functionaliteit van de legacy-systemen wordt dan naar microservices overgezet.”

Wanneer?

Wat is een logische aanpak om deze nieuwe technologieën in te zetten, zodat de bestaande dienstverlening gecontinueerd

wordt? En hoe doe je dat op een kosteneffectieve manier? De Jong: “Die analyse doen we samen met onze klanten. Soms is het zinvol om een bestaande applicatie om te bouwen met microservices, soms is het beter om een applicatie zo te laten omdat deze nog maar een beperkte tijd meegaat. Andere applicaties blijken vrij eenvoudig in een cloud onder te brengen.” Lipman: “Het is raadzaam om vanuit de business een beeld te schetsen van hoe je over vijf jaar wilt werken. Los van wat je nu hebt. Als die visie eenmaal helder is, dan kunnen we dat vertalen naar een roadmap voor een geleidelijke overgang. Je kunt niet in één keer over naar de eindsituatie, dat is te risicovol. Je kunt beter kleine stappen nemen. De bestaande dienstverlening moet immers wel blijven draaien.” Een eerste stap is voor de meeste organisaties om bestaande applicaties op een cloudplatform te laten landen. “Dan behaal je nog niet de schaalbaarheid en wendbaarheid die je wilt, maar het is een begin om de complexiteit van je IT terug te brengen. En daarmee voor te sorteren op de wendbaarheid waar de overheid naar streeft”, besluit Lipman.



Beeld: Dreamstime

wendbare overheid